విశాలాంధ్ర సాహితీ సౌరభాలు

కథానిక

అనుబంధాలూ - అవరోధాలూ

సౌదుంజయరామ్

ఎంత ప్రయత్నించినా పార్వతికి నిద్ర రాలేదు. వెళ్ళి కిటికీ తలుపులు తెరిచింది. ఇంకా నన్నగా వర్షం పడుతోంది. కిటికీ దువ్వెనగుండా చల్లటి గాలివీస్తోంది. పడ్డ పడ్డ నన్నటి తుంపరకూడా ముఖంమీద పడుతోంది. పార్వతికి అక్కడ నుంచి కదలబుద్ధి అనిపించలేదు. కిటికీలోంచూస్తోంది. నిశ్చలంగా ఆకాశంకేసిచూస్తూ ఆలోచిస్తున్నది.

"పార్వతీ!"

గదవలో ముకుందం నిద్రపోయి పిల్చాడు. గాలి హోరుకు పార్వతికి వినిపించలేదు ముకుందం దగ్గరకు వచ్చాడు

"ఈదుదుగాలి కొడుతోంది. నీ వంటికి సుంచిదికాదు. ఎందుకు కూర్చున్నావక్కడ" అన్నాడు.

పార్వతి ఉలిక్కిపడ్డట్టు ముకుందం తడిగంగా ఆశ్చర్యంగా తనవేపు చూస్తున్నాడు పార్వతి తన్నున కిటికీలోంచి కిందికి దిగింది.

"ఏమిటి అట్లా చూస్తున్నారు నా వైపు?" అన్నది.

"ఎందుకో ఇవ్వాళ నువ్వు కొత్తగా కనిపిస్తున్నావు"

పార్వతి పెదిమలమీద ఓ దిగులన్నవ్వు కదిలింది "మామూలుగానే ఉన్నాను. వర్షం చూస్తూంటే మనసుకు ఆహ్లాదంగావుంది" ముకుందానికి తను వచ్చినపని జ్ఞాపకం వచ్చింది "ఈవర్షాలమూలంగా పనిపాటలు లేవని మేస్త్రీ ఉత్తరంరాశాడు. నేను రేపు ఉదయమే వెళ్ళి ఏదో తంటాలుపడితేనన్న పని గడువులో పూర్తయేట్టాలేదు. డాక్టర్తో కూడా! మాట్లాడాను రోజూ వస్తూంటాడు. మందులు జాగ్రత్తగా వాడుకో ఉండు" అన్నాడు ముకుందం.

పార్వతి ముకుందం చెయ్యితీసుకుని మెల్లగా నొక్కింది. ఏదో చెప్పడానికి ఆమె పెదిమలు కదులుతున్నాయి. "రేపుండి మన్నాడు వెళ్ళండి నవి దగ్గరకి" అన్నది ఆతుకు. ముకుందానికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. పార్వతి ఎప్పుడూ తన్ను ఇట్లా అభ్యర్థించలేదు. ఇంతకన్నా అనారోగ్యంతో ఉన్నప్పుడు కూడా ఆమె తన సాన్నిధ్యాన్ని కోరలేదు. ముకుందం హృదయంలో జాలి కలిగింది. పార్వతిని దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

"ఏమిటి పార్వతీ విశేషం?" అన్నాడు. పార్వతికి మాటలు పెగలలేదు. కనుగొలుకుల్లో నీళ్ళు నిలవాయి. బాలా నేనటికి గొంతు పెగల్చింది.

"రేపు మా నాన్నగారు వస్తున్నారు ఇక్కడికి" ముకుందానికి ఎక్కడలేని ఆశ్చర్యమూ కలిగింది. పార్వతి తన దైన్యానికే పుట్టింటికి రాయాలైపోయింది. వాళ్ళు పార్వతిని పూర్తిగా మరచిపోయారు. ఏనాటికైనా వాళ్ళు పార్వతి ఉనికిని గుర్తిస్తారని ముకుందానికి అనుకున్నట్టులేదు. పార్వతి నోటంట విన్న వెంటనే ముకుందానికి విజయంగా బాలా, ఆశ్చర్యం కలిగించింది. "నాన్నగారి దగ్గర్నుంచి ఉత్తరంవచ్చింది." పార్వతి ఉత్తరం తీసి ముకుందానికిచూపింది ఉత్తరంలో వారి, అయిన వస్తున్న విషయమూ తప్ప అందులో ఏమీలేదు. ఇన్నాళ్ళ తర్వాత అయిన రావటమే గొప్ప విశేషం. ఇందాకా పార్వతిలో తను గమనించిన మార్పుకి కారణం ముకుందానికి తప్పక స్ఫురించింది. సంతృప్తిగా ఊపిరి పీల్చాడు.

"సరే మీ నాన్నగారు వచ్చిన తర్వాతే వెళ్తాను" అన్నాడు. పార్వతి కొంగుతో కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంది. ఆమెలో బాధా, ఆనందమూ ఉద్వేగంగా పొంగిపొర్లేయి. ఇన్నాళ్ళూ తన్ను తండ్రి బహిష్కరించినందుకు బాధా - ఇవ్వాళతో ఆ బహిష్కరణ అంతమొందుతున్నందుకు ఆనందం!

"అయన హృదయం గొప్పది. నన్ను క్షమించాడు. నన్ను క్షమించాడు" అన్నది ఉద్వేగంగా.

ముకుందం ఏమీ మాట్లాడలేదు. వెళ్ళి మంచంమీద కూర్చున్నాడు' పార్వతి ముకుందం మోకాళ్ళకి తల ఆనించి కూర్చున్నది.

బాలా సేవటివరకూ ఏమీ మాట్లాడలేదు ముకుందం చెయ్యిపట్టి పార్వతి తలనిమురుతున్నాడు. అతని హృదయం ఆర్ద్రమైంది. గుండెలోపల ఎవరో లాగుతున్నట్లు బాధపడ్డాడు "ఎద పార్వతీ పడుకుందువు గాని" అన్నాడు. పార్వతి మెల్లగా వెళ్ళి పక్కమీద పడుకుంటోంది. పక్కాకిదురు లేదు. నిద్రారాలేదు. ఇన్నాళ్ళూ తండ్రి తనవల్ల ప్రవర్తించిన తీరుజ్ఞాపకానికి వస్తోంది ఆయన ఎంతో కఠినంగా ప్రవర్తించాడు. మమతలూ, మమకారాలూ ఏవీలేవు తను ఎంతగానో క్షోభపడిపోయింది, తన బాధలో పాలుపంచుకునేందుకు ఎవ్వరూ లేరు, తను ఏకాకి. తనవల్ల ఎవరికీ సాయం భూతిలేదు. కన్నతండ్రికే లేనప్పుడు ఎవ్వరి నుంచి ఆశిస్తుంది తను? గరం తవ్వుతూంటే గుండెలోపల పడలాయి కోకం ఉప్పెనలా పొంగి పొర్లింది. ఎంత ప్రయత్నించినా గుండెల్లో యిమడలేదు.

"ఏడుస్తున్నావా పార్వతీ"

ముకుందం మళ్ళీ గదిలోకి వచ్చాడు. పార్వతి చివ్వునలేచి కళ్ళు ఒత్తుకున్నది పార్వతిని ఎట్లా ఓదార్చటమో అతనికితోచ లేదు. స్థాణువులానిలబడ్డాడు కాసేపటికి పార్వతి గొంతు పెగిల్చి " మీరు వెళ్ళవద్దు కోండి " అన్నది. ఆమెగొంతు గాద్గదికమైంది.

"ఏల్లాను. ఎందుకేడుస్తున్నావు" అన్నాడు, ముకుందం. పార్వతి ముఖాన్ని చేతులతో పుకుంది. అశ్రువులు ధారకట్టాయి,

"ఫాధా ఏనిపిల్లలా ఏమిటి పార్వతి"

"నాన్నకు నా ముఖం ఏలాగానన్న?" వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తోంది. ముకుందం ఏం జవాబు చెప్పగలడు? అన్యాయాలు. అక్రమాలు. అనీతి ఎవరు చేసేవాళ్ళు ఎవరు బాధపడటంలేదు. దర్పంగా తలెత్తుకు తిరుగుతున్నాడు. పార్వతిది మంచితనంలాటి మనసు కంతవ్యం కాని అపరాధం ఏమీ చెయ్యలేదు ఊరికే క్షోభపడి పోతున్నది కేవలం ఆమెది మనో దౌర్బల్యం

"ఏడుపూ ప్రతిష్ఠఅన్నీ మంటకలిగాను అయినా నాన్నగారది తారిగుండె పేగుబంధం తెంచుకోలేక పోయాడు అందుకే ఆయన ఇక్కడికి వస్తున్నారు"

"సరే ఆయన నిన్ను క్షమించినందుకు సంతోషించక ఏడుస్తావెందుకు పార్వతీ" అన్నాడు ముకుందం

నిజమే. పీడకలలాంటి గతాన్ని తలచుకొని ఏడ్వడం దేనికి? తప్పున పార్వతి మీద దెబ్బతీయవచ్చు ఇట్లాఆలోచించటానికి మొదలుపెడితే సవాలక్ష సన్నలు ఉన్నవి ఎయాయి వాటన్నిటికి ముకుందం ఒకే జవాబిస్తాడు

"మనకోసమాగో వెనక ముందు చూడకుండా దొరవగా ముందడుగు వేయాలి కష్టపడ్డాం జేరీజాలేసుకుంటూ కూర్చుంటే కూర్చున్న చోటునే ఉంటాం" అన్నాడు.

ముకుందం ప్రోత్సాహం చూచిన తర్వాత తను సాహసం చేయడమే మేలనిపించింది ఎవరి జీవితం వారిది దాన్ని ఒకరి కోసం త్యాగం చేయవలసిన అగత్యం ఎక్కడుంది? అన్ని సంశయాలూ విడిచిముకుందాన్ని మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంది

పెళ్ళిలో అనుకున్నట్టుగానే తన తండ్రి కలవలేదు. అయితే తనకి ఆశ చావలేదు. ఈ రోజా రాకపోతే ఇంకోరోజు తండ్రి తన్ను చేరదీస్తాడు. ఆయనది దయార్ద్ర హృదయం అనుకుంటూనే అంతరుపుగా తెలుసుకోలేక. అనుకుంటూ? ఏదేన్న ఎదురు తెన్నులు చూసింది. అమితమైన కోపం అనుభవించింది ఇన్నాళ్ళకి మళ్ళీ తను తండ్రికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇట్లా ఆలోచిస్తూ ఆమె ఏ ఒంటిగంటకో నిద్రపోయింది

మరుసటి రోజు పార్వతి తండ్రి వెంకట్రామయ్యగారు రానేవచ్చారు పార్వతి ఇంటి విషయాలు ఎన్నో అడిగి తెలుసుకోవాలను కుంది చివరకి ఏ మీ అవగాహలేకపోయింది ఇంత అంతా దాగున్నారా నాన్నా అనుకున్నకు అడిగింది వెంకట్రామయ్యగారు హాయిగా ఆరోగ్యంగుంది చదువుకుంటూ చాలా చిక్కిపోయావమ్మా అన్నాడు. తర్వాత మాట్లాడుకునేందుకు తండ్రీకూతుళ్ళ మధ్య మాటలు కరువయ్యాయి.

మధ్యాహ్నం భోంచేసి వెంకట్రామయ్య గారు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు పార్వతి ముకుందం దగ్గరకు వెళ్ళి "నాన్న వెంట ఊరికి వెళ్ళి నాలుగురోజులుంచి వస్తాను" అన్నది ముకుందంతలెత్తి "అయిన రమ్మంటున్నారా?" అన్నాడు. ఈ ప్రశ్న ఆమెను కొంచెం ఇరుకున పెట్టింది. మనతను తడుముకోలేక ఇన్నేళ్ళ తర్వాత తండ్రి మళ్ళీ తనింటికి వచ్చాడు. మనసులో తన మీద ఏమాత్రం కోపమున్నా ఆయన ఈ ఇంటి గడప తొక్కేవాడు కాడు. ఆయనకు మనసులో ఏమీ లేదు. తప్పకుండా ఆయన పిలుస్తాడు.

"ఆడవాళ్ళకి పుట్టింటి మీదున్న ఆపేక్ష ఆయనకు తెలుసు. తప్పకనన్నుతీసికెళతాడు" అన్నది.

ముకుందం నన్నగా నవ్వాడు. "వెళ్ళు పార్వతీ. గాలిమార్పుకి నీ ఆరోగ్యంకూడా మెరుగవవచ్చు" అన్నాడు.

పార్వతికి ముఖం వికసించింది. ఇట్లా వరినవాలూ, పొలాలూ అన్నీ కళ్ళముందు నిలవాయి తనకు ఏ అనారోగ్యమూలేదు. ఇంటిమీది బెంగతప్ప. ఒక్కసారి అక్కడికి వెళ్ళి మళ్ళీ తనలో కొత్తరక్తం ప్రవేశిస్తుంది. తను మామూలు మనిషి అవుతుంది. పార్వతి తృప్తిగా ఊపిరి పీల్చింది. మూడింటికి వెంకట్రామయ్యగారు లేవగానే వార్త కాపి పంపారం అందించింది వెంకట్రామయ్యగారు కాపీ ముగించి ముకుందం ఎక్కడున్నా అన్నాడు. ఆయన గదిలో ఏవో రాసుకుంటున్నాడు నన్నా అన్నది.

వెంకట్రామయ్యగారు లేచి ముకుందం గదిలోకి వచ్చారు. పార్వతి గడపలో కూర్చుంది బహుశా నాన్న తన్ను వంచమని అడుగుతా డనుకున్నది. వెంకట్రామయ్యగారు కాసేపుండి, సుశీలకి పెళ్ళి నిశ్చయమైంది ముకుందు అన్నారు సుశీల పార్వతి తన్నా చిన్నది. దానిపెళ్ళి భాగ్యమైందన్న మాటవినగానే పార్వతికి అనుమితానందం కలిగింది. ఎన్నుడో దానిపెళ్ళి కావలసినది తన మూలంగా ఇన్నాళ్ళు ఆగింది. పార్వతి కళ్ళల్లో ఆనంద బాష్పాలు నిలిచాయి ముకుందం సంతోషం ప్రకటించాడు. వెంకట్రామయ్యగారు వచ్చిన స్థితిగతుల్ని గూర్చి చెప్పారు. అన్ని విధాలా మంచి సంబంధం.

చిట్టచివరికి వెంకట్రామయ్య విషయం బయటపెట్టారు. "పనిచేసే కర్మం ముట్టి చెబుతానన్నంత వరకూ వాళ్ళు నుంచి చేసుకోవాలికి ఇష్టపడలేదు, ఇంటి ఎస్టేటు మీ కు తెలియచేసేమాత్రం. ఏ దో విధంగా నన్ను గట్టిన చేయాలి ముకుందం" అన్నాడు ఆయన ప్రాధేయపూర్వకంగా.

ముకుందం నోరు తెరవలేక పదివేలకి చెక్కు రాసి అందించాడు. తండ్రి చెక్కు జేబులో పెట్టుకుంటూ ఉండగా చూచి పార్వతి కళ్ళల్లో సంతృప్తి నాట్యం చేసింది. కానీవు గదిలో నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. ఉన్నట్టుండి వెంకట్రామయ్య "వస్తాను ముకుందం. నేను ఈ బండికే వూరు వెళ్లాలి. ముహూర్తం చాలా దగ్గర్లో వుంది. చెయ్యాల్సిన పనులు చాలా వున్నాయి. వస్తా మ్మా పార్వతీ" అన్నాడు. అతన్నుత అయిన వాళ్ళ పనూ ధానం అక్కడుండాలి సంచి తీసుకున్నాడు. అటు పార్వతికి కానీ ఇటు ముకుందానికి కానీ నోట మాట పెగలేదు ముకుందం అయిన వెంట వీధి చివరవరకు వెళ్ళాడు. మామా అల్లుళ్ళు వెళ్తుండగా కలా ప్రతిపనులుల్లో పార్వతి కానేవు అల్లాగేమామా నిలబడ్డకు తండ్రికనుమరుగుకాగానే గుండు దెబ్బతిన్న ఆడపులిలా -నువ్వు గదిలోకి వెళ్ళి దభీమని తలుపువేసుకుంది. గదిలో ఆండ చేసిన ఆక్రందనకు గదిగోడలు ప్రతిధ్వనించాయి.

ఆశ - నిరాశలు

రచన: ఎం.ఎస్. రామారావు

(సినీ ప్లేబాక్ గాయకుడు)

ఆశ నిరాశల - ఊయలలో
ఊగిసలాడేనోయి-లోకం (ఆశ)

ఆకాశంలో - చందమామను
అందగోరువారెందరో -
ఆకలిలో-అణగారిన కోర్కెల
పొందగోరువారెందరో -
ఎడతెగని హోరు - రగిలేపోరు
గెలిచేదెవరో-మిగిలేదెవరో (ఆశ)

భూలోకాన్ని-అరమఱుపుగా
బుగ్గినేయువారెందరో -
భూమాతను-పూజించి క్రమించి
పండించేవారెందరో
ఎడతెగని హోరు - రగిలేపోరు
గెలిచేదెవరో-మిగిలేదెవరో (ఆశ)

"గౌనుల మీదికి"

బోర్డర్లకు

డిజైన్: పై. వాలయ్య (వాండ్లపూర్)

నాగరికతా స్వరూపాన్నే మార్చిన అచ్చుయంత్రం

కనుగొన్న గటెన్ బర్గుకు మాత్రం పేదరికంలో మరణం

పుస్తకముద్రణను 500 సంవత్సరాల క్రితం కనుగొన్న జోహాన్స్‌గుట్టెన్‌బర్గ్ ఆవాదాన్ని కనుగొన్నాడు, అది ప్రపంచ స్వరూపాన్నే మారుస్తుందని కలలో గూడా ఊహించ లేదు. యంత్రమంటే దయ్యాలని, జ్ఞాన దేవతలని నిరసించిన మాయ మంత్రాల కాలంలో గుడ్డెర జేసిన మతానికి ఎదురు నిలిచి సాహసంతో జ్ఞాన్ గుట్టెన్‌బర్గ్ తొలి పుస్తకాన్ని ముద్రించి నాగరికత చరిత్రలో విప్లవ అధ్యాయాన్ని ప్రారంభించాడు కాని ఆతడు జీవించివున్నంతకాలం అనామకుడే అయి దుర్భరమైన దారిద్ర్యంతో కుములుతూ మరణించాడు.

పుస్తకాన్ని ముద్రించే సాధనమే కనుగొనబడి వుండక పోయినట్లయితే గత 500సంవత్సరాల ప్రపంచ చరిత్ర ఏగతుల్ని తొక్కివుండేదో! మానవుని విజ్ఞానం ఏ కోవలో పయనించి వుండేదో ఊహించడం కష్టమే. పుస్తకముద్రణకు కారకుడైన జోహాన్స్ గుట్టెన్‌బర్ కూడా తను కనుగొన్న సాధనం అంతు తెలియని విజ్ఞానపుటంచుల్ని మానవుడు అందుకో ప్రయత్నించ టానికి తోడ్పడుతుందని కలలోగూడా తలంచ లేదనటం నిజం. అతడు తత్వవేత్త కాడు. విప్లవవాదీకాడు, మనసులో ఉదయించిన క్రొత్త భావనకు జీవం పోయటానికి అతడు తన జీవితాన్ని అంకితం చేశాడు. కీర్తి కాంక్షలూ రెంటా తనను దరియనజాయను కున్నాడు. కాని లేమితో కుములుతూ అనామకుడుగా 500 సంవత్సరాల క్రితం 1468 ఫిబ్రవరిలో మరణించాడు.

యంత్రాలంటే దయ్యాలని, జ్ఞాన దేవతలని నిరసించిన మాయ మంత్రాల కాలమది. గుట్టెన్‌బర్గ్ కృషిని ఇంద్రజాలం అంటూ మతం గుడ్డెర జేసింది. అయినా గుట్టెన్‌బర్గ్ సాహసంతోరహస్యంగాతనకృషిని సాగించాడు లోపాలతో అవిరామను పోరాడుతూ విద్యాన్ని కనుగొని, 1455లో ప్రపంచానికి తొలి పుస్తకాన్ని పరిచయం చేశాడు.

గుట్టెన్‌బర్గ్ ముద్రించిన తొలిపుస్తకం బైబిల్‌గ్రంథం. పుటకు 46 పంక్తులచొప్పున కొన్నివేల కాపీలుగల ఈ గ్రంథం ప్రతి ఒకటీ నేడు మెయిన్స్ (జర్మనీ) లోని గుట్టెన్‌బర్గ్ మ్యూజియంలో ప్రదర్శితమవుతుంది

ప్రపంచ దరిద్రతనుమార్చిన పుస్తక ముద్రణ గుట్టెన్‌బర్గ్‌ను పేదవాడిని చేసింది. అచ్చులు తయారు చేయటానికి, బైబిల్ గ్రంథాన్ని ముద్రించటానికి ఆర్థికసహాయం చేసిన అతడి మిత్రుడు జిరీసుడైన షఫ్ఫర్ అతడికి ఎదుర్కోలేకపోయి ముద్రణాలయాన్ని బైబిల్ గ్రంథాన్ని షఫ్ఫర్ స్వాధీనపరచుకోవటమే గాక, ముద్రణ పద్ధతుల్ని గుట్టెన్‌బర్గ్ జీవించి వున్నంతవరకు అజ్ఞాతానికి కారణ మయ్యాడు, కాని మానవుడ్ని విజ్ఞానవంతుణ్ని చేయడమే అతడి పుస్తక ముద్రణ మాత్రం అతడికి అన్యాయం చేయలేక పోయింది. సుమారు రెండు శతాబ్దాల తర్వాత నమూదయిన గుట్టెన్‌బర్గ్‌కు కీర్తితో జీవంపోసింది. ముద్రణ రంగం ప్రపంచవ్యాప్తి చెందేవరకు అరంగ అభివృద్ధి పేరుతో ఎన్నెన్నో కొత్త పుంతల్ని తొక్కింది. అతడ్ని లోకం మరచిపోయింది.

ధూర్తాయణం

—ఒక పరామర్శ

"చూశారా మూరి ఎంత దక్కా వారాదో ఎవరీ మూరి? ఎంత దక్కగా వ్రాశావయ్యా అంటి ఓ వ్యక్తి, ఇంతకీ మూరారి అందక్కా వ్రాసిందేమిటి" "ధూర్తాయణం" అనే ఒకకావ్యం గురించిన సమాధానం ఇది. ఇంతాచూస్తే తిరిగికవిత్వం గొడవే ఇది అద్భుతమూ, భావ కవిత్వమూ అనే మీమాంస అలావదిలేదాం; కొత్తదేమైనా వ్రాశాడా లేక పాతవానికే పోపు పెట్టాడా? ఎవరికోసం? ఎందుకోసం వ్రాసినట్టు - అసలు కవిత్వం ఎందుకోసం? దీనికి సమాధానం చెప్పడం ఇక్కడ మన వంతుగాదు. వారి వారి సంస్కారాన్నిబట్టి సమాధానం ఆలోచించుకోవచ్చు.

అష్టావధాన వర్ణనల్లో శృంగారం రంగరించుకొన్న ప్రాబంధిక నాయికలూ నాయకులూ ఈ కవితలో పరిఢవిల్లుతారు. పోనీ గురజాడ కవిత్వంలా "ఆకులందున అణిగి మణిగిన కవిత కోయిల" కాదిది. ఇది ముగ్ధ స్వయంగా ఏకలవ్య శిష్యత్వం నెరపి ఎదిగిన శ్రీ శ్రీ రాణించిన రెక్కల్ల వస్తువు జంధ్యాలపత్ర ధ్వనాలు నైతం ఇందులోలేవు ఇంతకీ ఇందులు ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే లాక్షణిక లక్షణ గ్రంథాలు ఈ కవితకు ఒక్క మాట 'పిన్నోక్కి పారేయగలవు అందుకే ఇది కవిత్వం గాదు - మరింకేమిటి?

"పనూజు నిసిమూపున
నలుపె తేరాతకుపుపు
మూసుకుండనే - జాతికి
మనిషీ: ప్రగతంలూ?"

(ప్రగతి కాండనుండి)

అనే ఆవేదనతో ఆహారహం ఆలోచిస్తూ సమాజజీవితంలోని కాలుష్యాన్ని పక్కలార్చి తూర్పార బడుతూ. అధోకరత్వహోదయల వాస్తవాయథార్థతను చిత్రించ పూనుకున్నదీ రచయిత!

మల్లారెడ్డి పరవడికో వయసొచ్చింది. సామాజిక అశ్యాచారాలపై దృష్టిమళ్ళి "చిందిపరక్తపు దుందనమున కలబుద్ధి వ్రాసిన" ఈకవి మల్లారెడ్డిలా మాటల కొరడాకొనల్ని రుళిపించలేదు. నిరలంకారంగా, తనకు తెలిసిన భావాలో తనకు నచ్చిన శైలిలో నిర్భయంగా కవితా గాండీవం ఎక్కుపెట్టాడు.

ఇంతకూ ఈ "మూరారి" ఎవరు? ఆంధ్ర దేశంలో యువజనోద్యమం గురించి ఒకటి రెండు మాటలు చెప్పితే తప్ప ఈ మూరారి ఎవరో కొందరికైనా తెలియదు

అది 1960. ఆనాడు "మూరారి" అనబడే ఓకుర్రవాడేగా అప్పటి సాటబూ. అల్లాయి వచ్చాడు వ్రాసుకొంటూండేవాడు. అతడు అలాగేవుండి వుంటే ఇప్పుడు మనకిగూడ వంతా వచ్చి వుండేవాడు.

ఆనాడు ఆంధ్రదేశంలో యువజనోద్యమం కొత్తదిశకుస్పందించింది. జాతీయోద్యమం భయోద్విగ్నంగా నడ్తున్న మోహ్యానికి, అనీతికి ఎదురు నిలిచి, సామాజిక అన్యాయాలపై కత్తి దూసించేలా యువకులపై నిర్మాణశక్తులను తట్టిలేపి సంఘటిత పరచటానికి తనశక్తికొలది కృషి చేసింది. జాతీయోద్యమాన్ని ఎట్టి పల్లగుడుస్తున్న ఆకలి, అజ్ఞానం, నిరుద్యోగం - వాటిని సృష్టించిన ఈ దోపిడీ వ్యవస్థపై శక్త్యానుసారం ఒక దెబ్బ తీయటానికి యువకుల్లో నవచైతన్యం రేకెత్తించడానికి సర్వ రంగాలలోని యువకులను సమీకరించ బూనుకొంది. ఆ మహాయత్నంలో ఒక భాగంగా "యువజన" మాన పత్రిక ప్రారంభించింది.

"యువజన" పత్రిక మూరారిలాంటి యువకవులను తనచుట్టూ సమీకరించింది. "వాస్తవిక జీవితపు వైవిధ్యమునుజూచి దిగిరమ్ము దిగిరమ్ము దివినుండి భువికై" అని ప్రబోధించి. లచ్చిపాటలపత్తువదిలించుకొని జాతి జీవితాన్ని పారజూడ మంది. పరిణతమే ఈధూర్తాయణం - ఇప్పుడు చెప్పండి - ఇదినిజంగా కవిత్వమేనంటారా? కాదు జీవితం-తెలుగోడి గోడు - ఇందులో వున్న "సన్యాసి కాండ"నుంచి "సంఘర్ష కాండ" వరకూ గల 21 ఖండికల్లో మనకు పాశ్చాత్యరీతి ప్రతిబింబికా కాంగ్రెస్ పాలనపుణ్యమా అని వర్తమాన జీవితంలో పేరుకుపోయిన అనీతిని కండ్ల ముందుంచుతుంది ఈ ప్రతిఖండికలూ ఓ దర్శకమే దర్శకుడు. ప్రతిఖండికలూ గల దర్శితను వివరించడం ఇక్కడ వలను పడక పోయినా ఒకటి రెండు ఉదాహరణ చిత్రణం అవసరం.

మహాకవి శ్రీ శ్రీ చెప్పినట్లు "ఇండర్ జెంటిల్మన్ లంజా" ఉండే మహానగరంలో అసలు చెప్పింది కట్టిన ధర్మాసుత్రితుంది. అది దుర్నకుక్కలకు విహారరంగం. అప్పుడే పుట్టిన కనుగుడ్డును ఓగొర్రిదేవి (కుక్క) భక్షించింది. కుక్కలను తరిమివేయాలని అన్యక్తి అధికారులు భావించారు. కానీ శ్రీ శ్రీ గారి "ఇండర్ జెంటిల్మన్"కు ప్రాణవిద్యం వహించే ఓ ప్రముఖ జీవకారుణ్య న్యాయవాది కుక్కలను తరిమివేయటం కోర్టు కెళ్ళాడు దీనినే కవి అవేదనతో తన ప్రజ్ఞాన్ కాండలో ఎలా సూటిగా చెప్పగలిగాడో చూడండి.

"కళ్ళే తెరవని పిల్లను
కాలభైరవుడు తింటే
రాజ్యాంగం కుక్కలకే
రక్షణ కల్పించిందట!"

మన కాంగ్రెసు పాలనలో ప్రజల పౌరహక్కులను మిగతా అన్నింటికీ గ్యారంటీ వుంటే మరి!

అలాంటిదే మరో వుదంతం.

అదేమహానగరంలోనే మహాత్ముడు దేవస్ వారసుల మని చెప్పుకొనే వారికి చెందిన ఒకకాన్వెంటువుంది. మాతృమూర్తికి వర్యాయపదమైన "ఎదర్" అన్న మాటను అపభ్రంశం పట్టించి ఒక "ఫదర్" తన కాన్వెంట్‌లో చదువు కొనే ఒక అమ్మాయికి దానికను అనుగుణంగా మానసికంగా హింస పెట్టి చంపిన ఆ అమ్మాయి ఆత్మహత్య చేసుకుంది ఈ వాతకిని శిక్షించ దానికి ఏ పట్టయా, ఏ రాజ్యాంగమూ అవసరం కలగ దీనికేమనాలి చెప్పుకోవాలో చూడండి

"సంస్కృతి సభ్యత పెట్టెడి
పరిపక్వుల సందిగాన
"ఫాదర్" పురి పోసుకునే
ప్రజాకాం మైదనం"

ఆ మహానగరంలోనిదే అయిన ప్రపంచ వ్యాప్త ప్రద్యకాలో "ప్రజల ప్రాణాలను నిలపడానికే వున్న డాక్టర్లు" ఒక పోలియో వ్యాధి రోగికి ఒక కాలికి బదులు మరో కాలు నరికేశారు.

మందుం వచ్చిన యువతి మూలాన్ని 'దాయ్' యాంలో హరించడానికి ప్రయత్నించారొక డాక్టరాదనుకు ఈ పుటలలు నాకు వ్యతక్తో ఎడినా నిపల్లన నివ్వవారుపలుపని బాలాలుకొనే ఓపిప్పనిసి. పేరు ఏదైతేనేంలెండి. పార్థకారుకు తన చేతిలో ఆడుపున్న వ్యతికలో. ఏదో స్వల్ప స్వార్థంకోసంతిమ్మినిదిమ్మనిచేయజూచారు. ఈపులలను కండ్లారాచూచి చెప్పలా నిన్న కవి హృదయం ఎలా తల్లడిల్లిందో చూడండి

ఎనిపావను నుక్క దుంపి
తక్కిన్నే దిమ్మలేదు;
పుక్కరోగ మొకటైతే
చేయు ప్రద్యమిం కలా;
మందుకు వచ్చిది వనితల
మూర ప్రాణ నష్టంబు.
ప్రాణముల్ కినిపోలే
పెట్టారట ఖంచు గదిలో...

ఇలా కాంగ్రెసు రాజ్యంలో మన వైద్యుల గొప్పతనాన్ని వర్ణిస్తూ కవి, కాదని మన మేమి చెప్పగలం?

అలాగే మరం మత్తు మందుకింద పెత్తనాన్ని విడుచుకొనే స్యాములార్లనూ, నవ్యాంధత్వమితైన నంతరోన పెట్టే వర్సిరాజీకు వ్యాపారులను, కులం, మతం అనినితో సూపానమత్తులై నాటి రాజులే తందన్నే నేటి పాలకులూ ఏ ఒక్కరినీ స్పృశించకుండా వదల్లేకపోవు.

రాజకీయపు రక్షణల
రక్షణకై మధుపానం
కమ్మని పరివేంద్రవేసి
రారమ్మని పిలిచిందట.
ప్రగతి ఎతరో మీరూ
ప్రతి అడుగూ ముందుకేసి
తీరా సారాదగ్గర

జాంబెందుకు పాదం! అని

వర్ణిస్తాడు. ఇది బాలదూ ఆంధ్రదేశంలో నవీన గృహ నిర్మాణం మారిన "మద్య నిషేధ పట్టం" అమలుగుంచి చెప్పకానికి

ఇతకలేక బతినంతులైన వ్యక్తి జీవితాన్ని ఈ కవితకనికరవు కాండ, అన్యాయ కాండ, నిలబడ్ కాండ, పాపుతాతి కాండ" లలో తన స్వానుభవంతో రంగరించి రచించాడు. నేలం కాలాడ గడదిగా జీతాలులేక - ఆకలి చావులకు లోనై చివరకు ప్రాణాలను నిలుపుకొనడానికి నిరశన వ్రతాలూ - తన్నాలూ పూసుకొన్న బడిపంతుళ్ళపాట్లు "దరిద్ర నారాయణుడ్ ప్రతిరోజు అయిన మహాత్ముని" బొరసుల పాసనలో ఎలాగున్నాయోచూడండి.

ఓరుమాలు నేర్పినట్టి
ఒజ్జలపై కనికరించి
జీతం బత్తెం కలిసి
జీరో జీతం పెంచిరి!

... ...

అందరి కోరి లపైనా
అపారమంద పానుభూతి
కానీ నీ కర్మకారి
అజాగారో దబ్బులేదు —
ఇక ప్రదుత్వ విద్యా విధానాలపై ...
కరసేగంగా జాతికి
నిరక్షరత బాపేందుకు
జాబేయని జీనుపేసి
త్వరగా బాడెయ్యండి -

ఉద్యోగాలు చూపలేక కృతార్థుల కాలం తగ్గిస్తూ, చివరకు వృత్తి కళాశాలల్లోనే సీట్ల కోసం పూసుకున్న మన ప్రదుత్వ విద్యా విధానం ఇంతకంటె మెరుగ్గా వుందని చెప్పగలమా?

మన ప్రదుత్వ తీరు తెన్నులు చూస్తే...
నికాయితీని కూలోనే
పిరికిత్తు వించోయిని
ప్రజా విజయ ఆయువతాక
పెరిగి పెరిగి పోయిందట!.

ఈ విధంగా ఈ కవి శేవలం ఈ దుష్ట ప్రదుత్వ దుష్ట విధానాలను ఈపడేవడం కోసే సరిపెట్టకోలేదు గతమ తి యువతకు వికి ఎలా కర్తవ్యాన్ని నిర్దేశిస్తున్నాడో చూడండి.

గ్రామ రాజ్య పాలనలో
రామరాజ్య మవతరింప
పల్లె పల్లె యువకజనం
కళ్ళు తెరవ వినలుకొండి

* * *

కడుపునింపుకున్న - మన
కార్యమీదే పడుకుందా
నోరు మెదపకున్నారా -
తీరని అవమానం! ఘోరం!

* * *

గ్రామాణం పల్లెన రేకిని
గమనం లాగుంది నేడు
అన్నా మేల్కొనకుంటే
నున్నారా మనకు కనిత.

ఈ విధంగా చెప్పుకుపోతే ఈ కావ్యం లోని ప్రతిపాదాన్ని పునరుల్లేఖించవలసి వస్తుంది.

మూరారి 'కవి' జనంతో శ్రీ గజెల్ల మల్లారెడ్డి తమ రిజిస్టర్ పద్మశ్రీ బిరుదు తీసుకోకుండే తన పరవడిలో వచ్చిన ఒక ఉత్తమ కవ్యాన్ని సంపాదించుకొన్నారు శ్రీ మల్లారెడ్డి కవితకున్న వాడీ వేడీ మూరారి కవితలో లేకపోయినా శ్రీ మూరారి మల్లారెడ్డి బాటన నడిచే నిత్యపథికుడు - శ్రీ మల్లారెడ్డి కవితలోని తీక్ష్ణతా, యథార్థతా, ఎక్కడ పరిపక్వతనీ నింపుకొని మూరారి ఆంధ్ర పాఠకుల ప్రపంచంలో ప్రవేశించి మాయమయిపోతుందనీ ఇంకా నడుని ప్రత్యేక ఏమిటని ప్రశ్నించాను.

ఈ పరిస్థితులందు నాటకరోకాన్ని రక్షించేందుకు పోరాడాలని అందుకు మార్గాలన్వేషించాలని చెప్పారు. గత ఆరేళ్ళనుండి విజయవాడలో నిర్మాణం ప్రారంభించి గోపాలదాకా మాత్రమే సాగిన 'మ్యూనిసిపల్ థియేటర్' విషయం తెలుసుకొని ఢిల్లీ నిధిని వ్యక్తపరిచారు.

బహుశా ప్రదర్శనలనుచూచి తెలుపుకూ ప్రపంచంలో అన్ని దేశాలకూ 'కానిక్స్' ఉన్నాయనీ, భారత్‌కు కూడా అవి చాలా అవసరమనీ చెప్పారు. అంతేగాక స్వతంత్ర భారతదేశం ప్రపంచ క్లాసిక్స్‌ను గురించికూడా తెలుసుకోవాలని చెప్పారు. అందుకనే 'బహుమతి' బిరాన్, రక్షకరని, పోస్టాఫీసువంటి రవీంద్రనాథ్‌టాగూర్ నాటకాలనేగాక ఒనీల్ పుచుపిలా, దళవత్ర అనే మూడు యూరప్ నవ్యకృతి ప్రదర్శించే నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నామని తెలిపారు. అయితే విదేశీధోరణుల భారతదేశ వాతావరణంతోడించి మన ప్రేక్షకులకు అ